SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXIX (23)
No. (štev. 33)

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
20. avgusta 1970

Bolivija v krizi

Večkrat je bilo že poudarjeno, da predstavljajo prav narodi na poti v razvoj ključ bodočega sožitja na svetu. V kolikor bodo ti narodi v najkrajšem času in mirnim potom prišli do vrednega položaja, v toliko bo človeštvu prihranjeno mnogo gorja in trpljenja.

Oči tistih, ki so o tem prepričani, so pogosto uprte v latinsko Ameriko. Prav zadnje tedne lahko v njej zaznajo vrvenje, ki je silnejše od običajnega. Prevratnost v Urugvaju, volitve v Čilu, odločilni ukrepi v Peruju in končno kriza v Boliviji.

Boliviiski slučaj je svojevrsten. Bila je ta dežela ena najbolj prizadetih v gverilskih prevratnih akcijah pred leti. Tu se je gverila najbolj razvila; bila pa je tudi poražena, zlasti po padcu Che Guevare. Dežela ima tudi svojo značilnost glede prebivalstva: razdeljeno je na tri velike skupine: kmečki delavci, rudarji, ki so zlasti številni in močni, ter industrijski delavci. Pri njih je pokojni predsednik Barrientos užival lep ugled, ker je njihov obupen položaj vsaj nekoliko omilil.

Barrientosu je sledil Alfredo Ovando Gandía, njegov prijatelj in vrhovni poveljnik vojske za časa Barrientosovega predsedništva. Ovando se je tudi predstavil kot kandidat na lanskih predsedniških volitvah v Boliviji. Imel je veliko možnosti za uspeh. A preden je do volitev prišlo, je sam izvedel državni udar in prevzel diktatorsko oblast. To se je zgodilo 26. septembra lanskega leta.

Po prevzemu absolutne oblasti je general Ovando napovedal revolucionarno obdobje. Za vzor si je tedaj vzel (vsi opazovalci so tako menili in tudi sam je na to namignil) peruisko vlado in njeno revolucionarno delovanje. *Sestavil je vlado, v kateri so bile* zastopane razne struje, vse naprednega revolucionarnega značaja.

Tu pa pridemo do zapletene točke. Ovandova vlada je bila označena kot „levičarska". Kakšen pomen ima ta beseda v latinski Ameriki, je lahko razložiti, a težko opredeliti. Lahko pomeni le napreden, socialen značaj, ki ga določeni vladajoči krogi označijo kot takega, lahko pa tudi predstavlja resnično levičarsko, revolucionarno komunistično linijo. Vlada generala Ovanda je bila zmes naprednih in resnično levičarskih elementov. A vladni proces kot tak je vodil v počasno spremembo nekaterih struktur v načinu latinskoameriške „popularne" linije. To je osnovane na popularnosti, ki jo voditelj procesa ima pri ljudstvu, ki se aktivno pridruži revolucionarnemu postopku. Vse kaže, da je bil proces v Boliviji kontroliran, da ga niso vodili ali pri njem aktivno sodelovali komunistični elementi. Pač pa so napredni elementi na socialni liniji, zlasti z nekaterimi prenapetimi in nestrpnimi ukrepi zelo razburili duhove. Tednik „Prensa", ki ga je izdajal sindikat časnikarjev, pa je s svojim pisanjem mnogo pripomogel, da je ves proces izgledal komunistično usmerjen. Zlasti zahteve „Prense" po večji radikalizaciji socialnih ukrepov, je pripeljala do krize. Zadnji vzrok te pa je bila obtožba tega sindikata in ministra za informacije Baileya Gutierreza, češ da se pripravlja desničarski udar. S tem so hoteli izzvati čistko v vladi, da bi, oprti na del mlajših oficirjev, usmerili razvoj v še bolj levičarske vode.

Postopek, ki je sledil, je že klasičen v južnoameriški zgodovini. Vojska se je zganila in zahtevala razčistitev položaja. To je bilo pred kakim mesecem. V torek, 4. avg. je odstopila vsa vlada, da bi predsedniku Ovandu dala priliko rešiti položaj po svoje. Ovando ima brez dvoma veliko moč nad položajem. V teku enega tedna je objavil, da je položaj ustaljen. Potrdil je vse ministre svoje vlade, razen že omenjenega Baileya Gutierreza. To pa predstavlja delno uklonitev desničarski struji vojske. Ovando je spoznal, da ga je zagon na levo zapeljal predaleč.

Prvi njegov nadaljnji ukrep je bil, opredeliti delovanje tednika „Prensa", ki je končno pretekli ponedeljek prenehal izhajati, ker ga ni hotela tiskati nobena bolivijska tiskarna. Nato pa je napovedal „glavne smeri" bodočega delovanja, ki se izražajo zlasti v dokončni indemnizaciji ameriške tvrdke Gulf Oil, ki jo je nacionaliziral lanskega oktobra, v bolj stvarnem izkoriščanju bolivijskih rudnikov, nadalje je napovedal masovno alfabetacijo ter nove zakone o privatnem delovanju. Končno je tudi izjavil, da bo, takoj ko bodo ti cilji doseženi, poskrbel za „konstitucionalizacijo" države (to je lahko razpis volitev), po kateri bo Bolivija končno dosegla gospodarsko svobodo.

Bolivija je na razpotju. Položaj, ki je zaenkrat delno ustaljen, še daleč ni dokončno jasen. Struji leve in desne še dalje iščeta izhoda, kako bi prevladali. Po eni strani skuša komunizem izrabiti položaj, po drugi pa peščica bogatašev ne vidi nujnosti socializacije. Predsednik Ovando skuša izvesti svoj program, ki naj bi narod vsaj delno dvignil iz mizernega položaja, v katerem se nahaja. V kolikor mu bo to uspelo, se bo nevarnost revolucije umaknila v ozadje.

Trenutno je ta nevarnost precejšnja. Saj prav zadnje čase poročajo o novih gverilskih žariščih v Boliviji. Te pa je lahko popolnoma onemogočiti le na en način: s sodelovanjem ljudstva, ki živi zadovoljno v človeka vrednih pogojih.

ZAKULISJE NEMŠKO-SOVJETSKE NENAPADALNE POGODBE

Zahodnonemški socialistični predsednik Willy Brandt in sovjetski komunistični predsednik Aleksej Kosygin sta pretekli teden v Moskvi podpisala nenapadalno pogodbo, s katero Zahodna Nemčija pristaja tudi na državne meje evropskih držav, kakor so bile potegnjene po drugi svetovni vojni.

Pogodba je v osnovi medsebojna odpoved uporabe sile med Moskvo in Bonnom. Podobno pogodbo sta bili podpisali leta 1939 Hitlerjeva Nemčija in Stalinova ZSSR. Prav tako vsebuje zagotovilo obeh podpisnic, da bosta spoštovali nedotakljivost obstoječih meja držav tako v Vzhodni kakor v Zahodni Evropi.

V pogodbi ni besedice o tkim. „nemški pravici" do ponovne združitve obeh Nemčij na miren način. Ta „nemška pravica" je omenjena v posebnem pismu, ki ga je Willy Brandt izročil sovjetskemu zunanjemu ministrstvu pol ure pred podpisom nenapadalne pogodbe.

V pogodbi tudi ni besede o Berlinu, ki ga formalno upravljajo štiri velesile: ZDA, Francija, Anglija in ZSSR.

Kakor smo že poročali, bosta pogodbo morala ratificirati tako sovjetski kakor zahodnonemški parlament, da bo stopila v veljavo. Sovjetski parlament bo pogodbo brez debate ratificiral, medtem ko v zahodnonemškem parlamentu predvidevajo močno opozicijo proti pogodbi s strani zahodnonemških krščanskih demokratov, ki pogodbo smatrajo za „instrument sovjetske politike nasilja", kakor je izjavil bivši zahodnonemški finančni minister Franz-Josef Strauss. Vodja zahodnonemške skrajno desničarske Nacional-demokratske stranke Adolf von Thadden pa je pogodbo že naravnost odklonil in je poslal zadevno brzojavko Kosyginu v Kremelj.

V Washingtonu je ameriški zunanji minister William Roggers izjavil, da ZDA upajo, da bo nemško-sovjetska nenapadalna pogodba „prvi korak v procesu, ki bo pripeljal do izboljšave položaja v Evropi."

Ob podpisu nemško-sovjetske pogodbe je svetovno časopisje objavilo vrsto različnih komentarjev, med njimi običajne o izboljšanju položaja v Evropi na sploh, o zahodnonemških namenih gospodarskega prodiranja v sovjetske satelite in sedaj v ZSSR samo, nadalje o sovjetskih namenih nevtraliziranja anglo-ameriškega političnega in zatem vojaškega vpliva v NATO, o potisnjenju Francije na tretje mesto v Evropi itd. Za mnoge je mnenje, da Zahodna Nemčija potrebuje vzhodnih tržišč za svoj nadaljnji gospodarski razmah, najbolj utemeljeno, in da bo zato storila vse, da prodre v tem pogledu tja do Sibirije. Moskvo pa, da vodilo pri podpisu pogodbe tudi skrbi vsled njenih odnosov s Kitajsko in da si zato hoče v Evropi zavarovati hrbet zlasti pred Nemčijo.

Zgodilo pa se je prvič v moderni zgodovini, da je neka država podpisala nenapadalno pogodbo z drugo državo, s katero še ni bila podpisala mirovne pogodbe. Prav tako mnogi opozarjajo, da imajo države odn. režimi, ki mnogo govorijo o spoštovanju nedotakljivosti meja drugih držav, v svojih skritih načrtih tudi namen meje drugih kršiti. Prav tako nastaja tudi vprašanje, zakaj naj bi ravno Nemčija in ZSSR garantirali meje vsem ostalim evropskim državam. Zakaj in odkod si lastita to pravico odn. dolžnost? In druge velesile?

Beograd : Vatikan — diplomatski odnosi

ZAGOTOVITEV ŽIVLJENJSKEGA PROSTORA CERKVI?

Minuli petek, 14. t. m., so v Beogradu in v Vatikanu istočasno objavili, da vzpostavljajo redne medsebojne diplomatske odnose.

V Vatikanu so izjavili, da pričakujejo, da bo Cerkvi odslej naprej „zagotovljen življenjski prostor" v Titovi komunistični državi. Vatikan in Beograd bosta izmenjala veleposlanika. Pogajanja za obnovo rednih diplomatskih odnosov so bila tajna.

Pred 18 leti, se pravi leta 1952, je Tito prekinil diplomatske stike z Vatikanom, v zvezi s preganjanjem kardinala Stepinca. Titov režim je nato šele leta 1966 podpisal tkim. protokol z Vatikanom, po katerem je bil slovenskim, hrvatskim in drugim jugoslovanskim škofom spet dovoljen večji in neposrednejši stik z Vatikanom in ki ga je Cerkev izkoristila v svoj prid na vseh toriščih udejstvovanja v Sloveniji ni Hrvatski.

Menijo, da bo novi Titov veleposlanik v Vatikanu njegov sedanji predstavnik Cvrlje, vatikanski veleposlanik, se pravi pronuncij, pa bo papežev sedanji delegat v Beogradu msgr. Cagna.

I Z T E D N A V T E D E N

Srebrni jubilej, ki ga bo organizacija Združenih narodov letos praznovala, bo dobil poseben poudarek, ker se bo letošnjega zasedanja Glavne skupščine te organizacije, ki se bo začelo 15. septembra, udeležilo tudi mnogo predsednikov posameznih držav. Doslej je prijavilo svojo udeležbo 43 predsednikov držav ali vlad, nadaljnjih 16 je sporočilo, da imajo v načrtu udeležiti se zasedanja, osem pa je sporočilo, da bodo verjetno prišli.

Po Pragi vztrajno krožijo letaki, ki pozivajo prebivalstvo na bojkot trgovin, zabaviščin in na izpraznjenje ulic 21. t. m., ob obletnici sovjetske invazije Češkoslovaške. Komunistični režim je označil organizatorje letaka, ki nosi podpis „demokratski socialisti", za „tolpo navadnih zločincev", toda jim doslej ni mogel priti na sled.

Sovjeti so so izstrelili proti Veneri raketo Venus 7. Niso objavili, ali bo raketa pristala na planetu ali pa bo šla mimo njega. Priletela bo do Venere čez približno štiri mesece.

Los Obispos sobre la Iglesia y la actualidad

El Episcopado Argentino dió a conocer el documento esperado sobre los actitudes de algunos sacerdotes en los tiempos recientes. Entre otros conceptos expresa lo siguiente:

"La misión propia de la Iglesia no es de orden político, económico ó social; el fin que El le señaló es de orden religioso. Pero ciertamente de esta misión de la Iglesia se difunde ayuda, luz y fuerza que pueden cooperar en la tarea de establecer y afianzar la comunidad humana según la ley divina.

"Si en este orden económico social y político, al sacerdote cómo tal no le incumbre directamente la decisión ni el liderazgo, ni tampoco la estructuración de soluciones, mucho menos le incumben éstos donde no puede existir opción sin la negación de principios del derecho natural y la doctrina social de la Iglesia."

Con respecto a algunas idea marxistas en la publicaciones del Tercer mundo dice:

"No se puede optar por 'el socialismo latinoamericano que implique necesariamente la socialización de los medios de producción del poder económico y político y de la cultura', y 'es necesario erradicar definitiva y totalmente la propiedad privada de los medios de producción', sin negar principios fundamentales de la doctrina social de la Iglesia", que por otra parte, "no pretende ni sostener y menos defender el estado actual de cosas."

"Insistimos, una vez más, en la promoción de los sectores más necesitados y en un más fácil acceso de los mismos a los bienes materiales, culturales y religiosos."

El documento también condena la violencia, la cual algunos sacerdotes estaban justificando:

"Además, no podemos menos que deplorar, con S. S. Pablo VI, que se erijan en sistemas de lucha, métodos de terror que la conciencia civil rechaza con toda justicia. No es con nuevas injusticias como se combaten aquéllas contra las cuales se protesta; como tampoco se restablece el orden, turbando con acciones incluso delictivas, violando los derechos del hombre."

Ya al final llama la atención a distintos grupos sacerdotales, que "no pueden ni deben actuar sin estar en comunión con sus propios Obispos y, en último término, con el Pastor supremo de la Iglesia."

Škofje o Cerkvi in aktualnosti

Argentinski škofje so objavili težko pričakovani dokument o dejavnosti nekaterih duhovnikov v zadnjem času. Ta dokument med drugim pravi:

„Poslanstvo Cerkve ni v politiki, ekonomiji ali socialnosti: njen cilj, kot ji ga je dal On, je religiozni. Vendar se iz tega poslanstva širijo pomoč, luč in moč, ki lahko sodelujejo v izgradnji človeške skupnosti po božjem zakonu. ...Če že v tem ekonomskem, socialnem in političnem redu ni stvar duhovnika direktno posegati v odločitve, vodstvo niti v izgradnje raznih rešitev, toliko manj sme vanje posegati tam, kjer ni možna izbira brez negacije principov naravnega prava in socialnega nauka Cerkve."

O raznih socialističnih naukih v publikacijah 'Tretjega sveta' pravi: „Ni možno sprejeti 'latinskoameriški socializem, ki nujno zahteva socializacijo produktivnih sredstev tako v ekonomiji kot v politiki in kulturi' in 'da je treba izruvati dokončno in popolnoma osebno lastnino produkcijskih sredstev', ne da bi s tem zanikali osnovna načela socialnega nauka Cerkve," ki pa seveda po drugi strani „noče podpirati in še manj braniti obstoječi red." „Ponavljamo, da je treba skrbeti za napredek najbolj revnih slojev in za njihov dostop do materialnih, kulturnih in verskih dobrin."

Dokument obsodi tudi nasilje, ki so ga nekateri duhovniki opravičevali: „Ne moremo drugače, kot da skupno s Pavlom VI. obžalujemo, da postanejo način bojevanja razne metode nasilja, ki jih javnost obsoja z vso pravico. Z novimi krivicami se ne bojuje proti drugim krivicam, pa tudi se ne vzpostavi red s kaljenjem in dejanji, včasih tudi kaznivimi, ki kršijo človeške pravice."

In končno še opomni razne duhovniške skupine, „da ne morejo, niti ne smejo delovati, ne da bi bili v občestvu s svojimi škofi in končno z vrhovnim Pastirjem v Cerkvi".

Iz življenja in dogajanja v Argentini

PLAČE POVIŠANE, A NE PREVEČ

Vsi sektorji argentinskega gospodarskega življenja so bili ves pretekli teden kakor na žerjavici. Zvedelo se je namreč, da bo v petek 14. minister za gospodarstvo dr. Moyano Llerena objavil stopnjo povišic delavskih plač, minister za socialno skrbstvo Francisco Manrique pa povišice upokojencev in penzionistov. Delavci so te povišice že dalj časa zahtevali in jih predsedniku predložili tudi na posebnem sestanku. Zahtevali so masovno povišico 26% (govorilo se je tudi, da bi bili zadovoljni z 10.000 $ in z obljubo, da se bodo spomladi pričele diskusije kolektivnih delavskih konvencijev).

A upanje na take povišice je splavalo po vodi še pred ministrovim govorom. Razvedelo se je namreč, da višina nikakor ne bo presegla 10%. Tako je res bilo.

Dr. Moyano Llerena je napovedal, da se bodo „za protiutež draginji" plače povišale od 1. septembra masovno za 7% (v nobenem primeru povišica ne sme biti nižja kakor 2.500 starih pesov). S prvim januarjem prihodnjega leta pa bodo plače povišane še za nadaljnjih 6%. To v celoti predstavlja le polovico takojšnjih delavskih zahtev.

Tudi upokojenci so bili precej razočarani. Povišice so zanje takole razdeljene: 14% za tiste, ki ne dosežejo 15 000 mesečno, 12% za tiste, ki nimajo več kot 20.000 pesov na mesec, ter 10% za tiste, ki ne dosežejo 30.000 mesečne pokojnine.

Lahko si je predstavljati, da so delavci takoj protestirali. Vendar vodstvo CGT še ni odločilo, kako bo uradno reagiralo na povišice. Opazovalci menijo, da si ne bo upalo napovedati večjih akcij, stavk ali podobno, a da bo gotovo ostro nastopilo proti sedanji ekonomski politiki.

Medtem pa je vlada tudi že napovedala, da bo v kratkem sklican sestanek guvernerjev. Snov, o kateri bodo debatirali, je splošnega značaja, a verjetno ne bodo izostale teme političnega in gospodarskega značaja. Vlada je ob nastopu napovedala, da bo državo peljala do „institucionalnega izhoda", kar se na splošno razume kot „do volitev". A sedaj ni o tem nič kaj navdušena. Soglaša namreč z bivšo Onganijevo politiko, da je treba najprej izpolniti bistvene ekonomske in socialne pogoje. O tem bodo gotovo razpravljali guvernerji.

Kar se tiče guvernerjev, imajo že vse province, razen Tucumana, imenovane stalne guvernerje. Le v tej severni provinci, ki je stalni vir socialnih nemirov in glavobol vsake vlade, še nimajo dokončnega voditelja vlade. V ostalih pa je predsednik Levingston nadalieval politiko prejšnje vlade in obdržal 14 starih guvernerjev (med njimi npr. v Neuquenu Sapaga, o katerem so vsi mislili, da ga bo odstavil). V drugih provincah pa je imenoval reprezentativne osebnosti, ki so večkrat že bile v preteklosti na podobnih mestih. Efektivnosti dela in ugleda je bilo s tem zelo pomagano.

Krščansko bratstvo

Ob kongresu „Cerkve v stiski“ v Königsteinu v Nemčiji od 29. 7. do 2.8

Letos je bil že 20. kongres „Cerkve v stiski“. Kongresi imajo svoj pomen, ki ga niso prav nič izgubili. Število udeležencev je bilo letos 400 — število, ki se je nekako ustalilo v zadnjih letih — in zastopanih je bilo 26 narodov z onkraj železnega in bambusovega zastora. Slovencev je bilo šest.

Kongres je izrazil svojo vsebino že z naslovom: „Bratstvo — iluzija ali možnost?“ Ali more krščanstvo s svojim naukom o bratstvu vseh ljudi prinesti svetu novo obliko in s tem osrečiti človeški rod, ali pa je le ob sodobnem trenju le neka zamisel brez stvarne osnove?

Kongres sam je v končnih resolucijah poudaril naslednje: „Zadržanje marksizma-leninizma tako na vzhodu kot na zapadu do vere je ostalo, z nekaj izjemami, sovražno in napadalno. Človekova pravica za svobodno izvrševanje kulta, za oznanjevanje in socialno ravnanje je neomejena. Zato obstoja nevarnost za krščanstvo še nadalje nezmanjšana.

Bratstvo v smislu mirnega sožitja ideologij smatra večina komunistov kot iluzijo. Marksizem-leninizem odklanja obstoječe zakone in uredbe, ko jih podreja zakonom razrednega boja.

Položaj Cerkve v komunističnih deželah je različen. V večini teh dežel — o položaju v Sovjetski zvezi, na Češkem in Madžarskem so bila podana poročila — ni mogoče delo hierarhije in dušno pastirstvo ima le majhne možnosti. Le tam, kjer je Cerkev znala ohraniti povezanost in trdnost (Poljska), ali kjer komunistični sistem sprejema vase elemente svobodnega mišljenja (Jugoslavija), ima širše polje za svoje delo.

Bratstvo ima svoje korenine v veri v Boga — Očeta in v Kristusa. Nikogar ne izključi. Bratstvo ne sme biti le površno čustvo, ki bi naše pričevanje za resnico prekrivalo ali ga omajalo. Prav bratstvo vključuje aktivne, odločne nastope za življenjske pravice drugih bratov, posebej še preganjanih.

Zato bratstvo v zvestobi do resnice ni iluzije, ampak evangeljska zapoved in velika možnost za prihodnost.“

Vodil je kongres spet pomožni škof iz Hildesheima dr. Kindermann. Vrsta sociologov iz raznih krajev je predavala. Že iz naslovov moremo sklepati na vsebino. (Vsa predavanja izidejo vsako leto v posebni knjigi.) Začel je prof. dr. L. Scheffczuk iz Muenchna „O bratski skupnosti božjega ljudstva“. „O novih pogledih v marksistični kritiki religije“ je govoril dr. H. Ogiermann iz Frankfurta. „Ali je komunizem še nevarnost“ se je vprašal dr. H. Gillesen iz Berlina. „Cerkvene strukture in bogoslovna stremljenja v vzhodni Evropi“ je obravnaval dr. A. Heidler iz Muenchena. Ozrl se je zlasti na Rusijo, Poljsko in Češkoslovaško ter Madžarsko. „O problemih duhovskega naraščaja in dušnega pastirstva v vzhodni Evropi“ je povedal W. Grycz iz Koenigsteina. „Mladina in družina med Cerkvijo in državo“ je predaval dr. H. Prauss iz Bad Godesberga. In zaključil je kongres prof. O. B. Roegele iz Muenchna „O krščanski odgovornosti v sovražnem svetu“. Bilo je še nekaj krajših ekspozejev, ki so poročali o stanju na Vzhodu. Vsekakor poln in bogat program.

Kot vsako leto je tudi letos bila na programu posebna ekumenska pobožnost, ki so jo skupno opravili pravoslavni, protestanti in katoličani. Prav tako tudi molitve za narode onkraj zavese, spet se je slišal slovenski „očenaš“. Bil je folklorni večer Romunov in Hrvatov v pesmi in plesu. Romunski škof Cristea je opravil vzhodno liturgijo v nedeljo, 2. avgusta. Spremljal ga je zbor, ki je imel koncertni nastop ob zaključku.

Kongres je pokazal na aktualnost vprašanj, dasi se čuti, da prehaja vedno bolj na pozitivno stran krščanstva, ko poudarja osnove in oblike krščanske ideologije.

Ker moremo opazovati tako na vzhodu kot na zapadu, da marksizem skuša trditi o neki reviziji o odnosih do religije, moremo le potrditi iz izkušnje, kar priznavajo veliki marksistični teoretiki kot Francoz Garaudy, Poljak Schaff in Čeh Machovec, brez kompromisa: Marxov aksiom — ateizem je znak radikalizma v teoriji, ostane! Kjer se pa igrajo z besedami, da nekako konkurirajo z vero, prav gotovo ne puste religije kot partnerja pod istimi pogoji: polno svobodo pri oznanjevanju, pri uporabi komunikacijskih sredstev in brez predhodne državne cenzure. Zato se morajo kristjani zavedati, da obstoja nevarnost za krščanstvo še vedno.

I. Kunstelj

FRANCOZI V PTUJU

Potem ko je na obisku v Sloveniji nastopil v Laškem, je znani pihalni orkester iz Francije z 38 madžoretkami nastopil 26. julija v Ptuju. Madžoretke izvajajo med igranjem godbe pravcati balet in je večtisočglava množica Ptujčanov pridrla na prireditev.

Hlapčevstvo domačih režimcev

Italijanski napisi v Sloveniji

Večkrat se je že debatiralo o tem, da v sami Sloveniji ne pazijo dovolj na to, da bi se slovenskemu zamejstvu dala opora. Večkrat se celo načrtno dela proti temu. Nov dokaz nemarnosti, ali celo hlapčevstva je pismo, ki ga je tržaški deželni poslanec dr. Štoka poslal ljubljanskemu Delu dne 25. julija, in katerega v glavnem ponatiskujemo.

„Vroča julijska sobota me je zvabila v objem Trente. Kugyjeva domovina ti nudi ob takih dneh resnično svežega zraka in hladne sence ob studencu pod očakom Triglavom. Vozil sem po Soški dolini navzgor: Nova Gorica, Tolmin, Kobarid, Bevec, Soča. Čudovita pokrajina, da ti srce začenja hitreje biti od same radosti!

Toda radost ti nenadoma skalijo obcestni napisi od Kobarida do Bevca in še naprej. Človek bere, pa ne more verjeti: Bovec, Tarvisio, Predel, Cividale, Udine, Trieste! Za trenutek imam vtis, da sem nehote prešel mejo in da sem že spet v Italiji. Toda kako? Ne, ne, saj sem res v Kobaridu, Bovcu! Odkod potem ti napisi samo v italijanski obliki na obcestnih tablah v Sloveniji? Tarvisio, Cividale, Udine, Trieste — kaj niso to za nas od pamtiveka oziroma odkar smo se Slovenci kot narod osvestili, vedno in samo Trbiž, Videm, Čedad, Trst? Vsaj od Trubarja naprej! Zakaj potemtakem danes taka korenita sprememba? Zaradi boljšega mednarodnega ozračja, odprtosti, dobrih stikov in mostov med državami?

Morda so na soških cestah postavili samo italijanska imena krajev za italijanske turiste, ki prihajajo v te kraje z uradnimi kartami, na katerih so pač zaznamovana imena krajev samo v uradni obliki? Dobro, ampak v te kraje ne zahajajo samo Italijani. razen Slovencev iz zamejstva prihaja sem tudi veliko Dolenjcev, Notranjcev, Štajercev! Pa tudi iz Hrvaške in Srbije je mnogo turistov in zanje ne eksistira ne Trst, ne Čedad, ne Trbiž, ampak samo Trieste, Cividale, Tarvisio! To bo čez leta, desetletja prišlo vsem Slovencem iz domovine tako v meso in kri, da bodo začeli polagoma takole govoriti: „Greš tudi ti v Trieste, Cividale, Tarvisio?“ tako pač kot bodo uradno razbrali iz mnogih zemljevidov (žalibog) in tako kot jim bodo takšni obcestni napisi tudi potrdili! Znanje iz šolskih dni pa gre tako in tako kmalu v pozabo.

Kaj je mogoče, da se prav mi požvižgamo na slovensko obliko še naših ali naših bivših krajev ali takih krajev, v katerih še danes živi nekaj slovenskega prebivalstva? Pa ne mislimo morda, da pomeni že zganjati nacionalizem, če na omenjenih cestah v Sloveniji pišemo Čedad namesto Cividale in Trst nameste Trieste? Ali pa nas obhaja že nekak kompleks manjvrednosti pred tujim gostom in njegovo tujo valuto?

Tu v zamejstvu bijemo nelahek boj, da bi nam pristojne oblasti države, v kateri živimo, postavile po slovenskem etničnem ozemlju dvojezične napise. V tržaški občini smo šele letos dobili prve dvojezične table, in sicer tri (!): S. Croce - Sv. Križ, Basovizza - Bazovica, Trebiciano - Trebče. V slovenskih okoliških občinah pa so naši župani že skoraj povsod poskrbeli, ne brez vsakršnih težav, dvojezične napise. Toda človek se pri vsem tem kar nehote sprašuje: ima smisel nadaljevati boj za dvojezične napise, če pa naletimo že takoj v Kobaridu ali Bovcu samo na italijanske napise in beremo kažipotne table z napisom Cividale, Tarvisio, Udine, Trieste?“

„Ideje delajo zgodovino! Ta temeljni zakon človeške zgodovine prezirajo moderni državniki. In vendar drugače ne more biti. Delujoči faktor v zgodovini je človek; človek je pa razumno bitje, in kot tak nič ne dela, česar ni prej v misli ali ideji spočel. Odvisno je vse, katere ideje so se polastile njegovega duha. Kdor je tedaj uzrl te ideje, ni mu težko naslikati prihodnjih dejanj, ideje so vzorec dejanjem.“

Dr. Anton Mahnič, Rimski katolik, 1894, str. 25.

KOROŠKA

KONCERT PROSVETNEGA DRUŠTVA “DANICA”

Slovenci v Podjuni so imeli 19. julija t. l. lep kulturni dogodek. V Št. Primožu pri Voglu je koncertno nastopil mešani in moški zbor prosvetnega društva Danica iz Št. Vida v Podjuni, društvo, ki je tokrat stopilo v javnost. Zanimivo je zlasi to, da je bil koncert namenjen za domače in tuje občinstvo. Dvorana je bila kar premajhna, ko se je zbralo ogromno število domačih ljudi, pa tudi poletnih tujih gostov. Namen prireditve je bil zlasti tem zadnjim dati vpogled v kulturno življenje koroških Slovencev. Ta namen je po pozdravnih besedah kratko obrazložil g. Mirko Vakovnik. Pevke so nastopile v podjunskih narodnih nošah. Posamezne točke je povezovala v slovenščini in nemščini študentka gdč. Berkonik Marija.

Koncert je lepo potekel in vzbudil v občinstvu navdušenje. Na sporedu so bile po večini že znane narodne pesmi kot „Znamenje“, „Travenče so že zeleni“, „Katrca“, „Pojdam u Rute“, „Puobič sem star šele 18 let“, „So že rož'ce“, „Jaz pa moj gvažek“ in druge. Program so pevci zaključili s Prešernovo Zdravico (Premrl). Pa občinstvu ni bilo dovolj; ponoviti so morali „Mojcej“ ter Gobčevo skladbo na besedilo Milke Hartmanove „O Podjuna“.

Zbor je dirigiral g. Hanzi Kežar. Vsi pevci so svoje vstope izredno lepo podali in ob koncu ponovno želi odobravanje občinstva.

HMELJARJI ZBORUJEJO

Po prizadevanju organizacije poslovnega združenja za kmetijstvo Styria v Celju se je 27. julija v hotelu Paka v Velenju začelo zasedanje članov biroja, v katerem so predstavniki hmeljarskih organizacij iz Velike Britanije, Francije, Belgije, Zvezne republike Nemčije, Češkoslovaške in Jugoslavije. Zasedanje je začel predsednik znanstvene komisije inž. Janko Petričček. Goste pa sta pozdravila tudi predstavnik Styrie Fedor Pirkmajer ter sekretar evropskega hmeljarskega biroja dr. Peter Pavlič.

„Problematika“ ljubljanskega „Dela“

VEDNO MANJ BRALCEV

Na dnevnem redu zasedanja komunističnega vodstva množične partijske organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije so imeli tudi „problematiko“ časopisa „Delo“. Ugotavljali so namreč, da je tkim. časopisno podjetje „Delo“ zašlo „v nezaviden finančni položaj, ki ogroža tudi poslanstvo dnevnika „Delo“... Uresničitev celotnega koncepta izgradnje podjetja... je na kocki, ker ni sredstev, da bi dokončali zastavljeno investicijo.“

Z drugimi besedami: komunistično tiskarsko podjetje „Delo“, ki je državno in partijsko, kakor so vsa važna podjetja v državi, podjetja, ki služijo za direktno partijsko propagando pa še toliko bolj, — je zašlo v velike dolgove, iz katerih sedaj ne najdejo izhoda. Krivdo vodstvo podjetja meče na „spreminjanje pogojev gospodarjenja, gibanje cen repromateriala in gibanje osebnih dohodkov ter življenjskih stroškov.“ Vsa ta „gibanja“ pa spet usmerja ista partija, ki vodi podjetje „Delo“.

Partija se ne more sprijazniti z dejstvom, da je prebivalstvo že do grla sito obrabljene komunistične propagande in da ostajajo zato njegovi naročniki pretežno le partijci, ker to morajo. Partijcev je pa v Sloveniji, kakor kjer koli drugje na svetu, le neznatna manjšina. Zato so na istem zasedanju vodstva ZSDL Slovenije govorili, da „Delo živi le od tržišča“ in da zato to dejstvo „že resno opozarja na nevarnost stagnacije.“

Izredna „internacionalna poroka“

Pod tem naslovom je Naš tednik, ki izhaja v Celovcu, objavil 30. julija sledeče zanimivo poročilo:

Take poroke Vogrče še v tisočletju niso doživele, pa tudi večji kraji ne. Poročenca in gostje so zastopali kar štiri kontinente: Severno Ameriko, Južno Ameriko, Afriko in Evropo. V soboto, 25. julija, so prihajala vozila mnogih držav in mnogih znamk pred župnišče k slovesnosti poroke.

Cerkveno sta se namreč poročila Franc Kolterer in Julia Müller iz Kalifornije v USA. Ženinova mati živi v Celovcu, oče dr. Franc Kolterer, zdravnik, je umrl v Celovcu pred nekako 10 leti. Ženin je glavni delničar in predsednik družbe „Micro Science“, ki izdeluje elektronska stikala in vezi. Nevesta pa je doma v Banatu v Jugoslaviji, oba sta se pa spoznala v Kaliforniji.

Poročal ju je provizor Vinko Zaletel, prepevali pa so domači cerkveni pevci. V nagovoru je omenil, kako čudna so pota božja, ki vodijo preko begunstva, taborišč, daljne tujine, kjer se srečajo srca, kjer ljubezen ustvarja novo lepše življenje. Pozdravil je goste iz tolikih dežel in kontinentov, ki prihajajo iz velikega sveta, pa se srečajo v teh malih Vogrčah, v tej majhni cerkvici, ki pa je častitljivo stara in lepa in hiša božja, kjer naj vsi čutijo nekaj domačnosti, prisrčnosti kot nekoč koma.

Priči sta bili: g. Robert Petriček, nekdanji slaščičar v Ljubljani, sedaj pa deluje v Buenos Airesu v Argentini, kjer je tudi predsednik Slovenskega planinskega društva in odbornik osrednjih društev. Njegova gospa soproga Danica roj. Kanalc je pa Ziljanka. Druga priča je bil g. Fric Štrukelj, tehnik v Celovcu, sin komercialnega svetnika Štruklja, najemnika kolodvorske restavracije v Celovcu, ki je bil tudi navzoč.

Omenimo še nekatere svate: dr. Vili Petriček iz Logatca z ženo Anko in sinom Tomažem, dijakom tehniške šole, ki je tako lepo pri maši bral berilo. Inž. Gabrijel Verbič z ženo, ki je študiral na katoliški univerzi v Franciji in je sedaj kot agronom lastnik velike plantaže na Slonokoščeni obali v Afriki, kjer ima na plantaži zaposlenih 450 delavcev. Dr. Vavken, kirurg v Ljubljani. Rasto Kanalc z ženo in hčerko, trgovec v Celovcu. Adrijan Milija, mornariški oficir iz Trsta. Slavko Knežević z ženo. Lea Auernik, profesorica v Celju. Ela Ritušek, ženinova teta itd.

Nevestina mati Ana Müller je v spomin na poroko podarila cerkvi srebrni rožni venec, bogato ročno delo, ki ga je kupila v Guadalupi v Mehiki.

Zakaj je bila poroka prav v Vogrčah? Pobudnik za cerkveno poroko in glavni prireditelj je bil ženinov polbrat Robert Petriček, ki se dobro pozna s provizorjem g. Zaletelom. Hotel je, kakor tudi sorodniki, da bi bila poroka v čimbolj slovenskem kraju, kjer ki bilo bolj domače, preprosto. Res so bili gostje navdušeni nad lepoto naših krajev in našo cerkvijo. Inž. Verbič iz Afrike je bil kar presenečen, ko je bil prvič v življenju pri slovenski maši.

Vse jih je spominjalo na domače kraje in mladost. Zato so hoteli pri poročni maši slovensko petje, zato so tudi šli na večerjo, malo „ojset“ k „Brezniku“ v Pliberk, kamor so povabili tudi pevce, da so tam prepevali slovenske pesmi, ki tako navdušijo ne le Slovence, ampak še tujce kot to večkrat doživimo. G. Zaletel je pri večerji omenjal posebnost Koroške in naše pesmi in kakšen pomen ima, da je poroka prav na Koroškem. čestital je tudi štirim navzočim godovnicam Anam, tudi ženinova in nevestina mati sta Ani in pevci so jima zapeli „Zadoni nam...“

Poročencema in svatom želimo srečo povsod, kjerkoli po svetu bodo in da se bodo z veseljem spominjali poroke v malih Vogrčah, kjer so se zbrali slovenski rojaki s polovice sveta, in lepega večera v Pliberku ob naši slovenski pesmi in da še večkrat, vsaj ob jubilejih zopet obiščejo Koroško!

Te želje izraža tudi Svobodna Slovenija.

ŽENA IN NJEN SVET

Anica Kralj

Važna skrb

Redki so starši, ki že pri začetni vzgoji svojih otrok budno opazujejo njihove posebnosti in si prizadevajo že zgodaj popravljati napake, ki bi sicer otroku v poznejšem življenju bile v veliko breme.

Pogostokrat se iz ljubezni do otroka, iz prizanesljivosti, češ „saj je še majhen“, dopusti, da značajne napake poženejo že krepke korenine. Zgodi se tudi, da se starši celo zabavajo ob izbruhih jezice, trme, ali tudi dejanske napadalnosti med bratci.

Res so prva leta komaj napakice, ki se pa pozneje lahko razbohotijo v napake, težke napake, ki bodo otroku in okolici, kjer bo živel, v veliko breme.

Vzgojitelji pravijo, da pri odkritju otroških napak, se morajo starši najprej potruditi, da otroke razumejo. Da odkrijejo vsakokrat vzroke, zakaj in kdaj zagreši otrok napako. Le tako lahko otroku pomagajo. Pomogli mu bodo najbolj uspešno ne s strahovanjem, pač pa z mirom in velikim, morda dolgotrajnim potrpljenjem.

„Zelo me boli,“ je pripovedovala mati mlade družine, „ker sem opazila, da je moj starejši ljubosumen na malega bratca. Prav trpi, joka in 'kuha mulo' iz nevoščljivosti, če je 'ta mali' deležen boljšega grižljaja ali nežne pozornosti. Prav skrbi me, ker vidim, da je to globoko v njem,“ je dodala žalostno, „bojim se, da bo to rastlo z njim.“

Nevoščljivost in zavist med bratci je ena izmed onih napak, katero vzamemo „na lahko“, češ, bo že prešla sama od sebe, ko otrok zraste. V začetku nismo dovolj pozorni nanjo, pozneje jo pa otrok sam že skuša skrivati. Res pa je, da v mnogih primerih v globinah raste z njim in mu v poznejših letih prinaša hudo trpljenje tudi v razmerju z ljudmi izven družine.

—

Nevoščljivost, zavist je med nami močno razvita napaka, lahko bi rekli, da je ena najvidnejših in najškodljivejših naših napak. Le prisluhniti je treba raznim pogovorom, pa človek takoj ujame sumničenje, neutemeljene trditve, obtožbe, izrečene iz zavisti, iz nevoščljivosti.

„Ah ta! Ta je znal“ Majhen presledek, pomemben pogled.

„Samo poglejte, kakšno hišo in kakšen avto ima! Hm, človek se pa peha in nikamor ne pride!“

Pohvala za znanca to ni. še hujše! Kaj pomeni „ta je znal“? In kaj samopomilovanje „človek se peha...“?

Včasih so neizrečene besede hujše od kričanja. „Tvoj jezik je kot ostra britev“, beremo v sv. pismu.

To je greh iz nevoščljivosti, greh proti svojemu bližnjemu bratu iz zavisti. Škoda nepremišljene sodbe je lahko neizmerna, dostikrat nepopravljiva. Takih, manjših in večjih grehov iz nevoščljivosti, iz zavisti, je med nami v vseh slojih, žal, več kot dovolj.

—

Iz ljubezni do svojih otrok, da zrastejo v poštene in krepke osebnosti, obrnimo že v prvih letih vzgoje veliko pozornost na to napako. Opazujmo, kako med seboj ravnajo tudi v malih vsakdanjih stvareh. Prav med njimi, ko je zdaj eden, zdaj drugi „junak dneva“, je prilik dovolj, da se sebičneži zmehčajo, nevoščljivci svoja srčka razširijo, da se skupno veselijo uspeha posameznika — svojega bratca ali sestrice.

Krščanska vzgoja k skupni ljubezni, k premagovanju svojih napak, daje staršem krepko pomoč za uspehe.

Katerega otroka ne pretrese zgodba Kajna in Abela, žalostna zgodba bratske nevoščljivosti?

Novice iz Slovenije

KAMNIK — Generalu in pesniku Rudolfu Maistru bodo postavili v Kamniku spomenik, ker je rešil štajersko Podravje s središčem v Mariboru po prvi svetovni vojni. Spomenik bodo odkrili 25. oktobra ob 50-letnici plebiscita. Stal bo sredi mesta ob Maistrovi rojstni hiši. Izdelal ga bo kipar Anton Sigulin.

LJUBLJANA — Ladko Korošec je med slovenskimi opernimi pevci gotovo najmarkantnejši umetnik. Rojen je bil 3. avgusta 1920 v Zagorju ob Savi in se je tako nedavno srečal z Abrahamom. Basist Lado Korošec je ponesel slovensko ime malone na vse kontinente sveta. Izredne uspehe je dosegal v številnih vlogah, med katerimi so najbolj poznane: Sancho Panza v Don Kihotu, Don Bartolo v Seviljskem brivcu, Don Pasquale v istoimenski operi, Kecal v Prodani nevesti.

PULJ — Slovesna otvoritev sedemnajstega filmskega festivala v Pulju je bila 26. julija, ko so kot posebno slavnostno predstavo predvajali film „Bitka na Neretvi". Udeležilo se je te predstave okoli 12.000 gledalcev. Ta film ni upoštevan v tekmovalnem sporedu. Konkurenčne predstave in dejanski začetek festivala je bil naslednji dan v dvorani festivalskega centra s slovenskim filmom Matjaža Klobčiča „Oxigen". 31. julija pa so v areni predvajali slovenski film Jožeta Galeta „Onkraj". V konkurenci je bilo predvajanih 21 filmov, od katerih sta navedena dva slovenska. Ob priliki tega festivala so ugotovili, da obisk kinematografov v Jugoslaviji zelo pada, posebno za domače filme. Ugotovili so, da je pred 5 leti vsak domači film imel še 103.000 gledalcev, lani pa komaj 48.000. Gotovo ni brez vpliva za tako padanje števila obiskovalcev domačih filmov tudi kvaliteta filmov, tako po vsebini kot po izvedbi. Stanka Godnič, dopisnica ljubljanskega Dela je takole ocenila puliski festival: „Malo dobrih filmov, pač pa veliko povprečja, ki prehaja v primerjavi z dosežki prejšnjih festivalov že v podpovprečje, pri vsem tem pa še cela vrsta filmskih nesporazumov, diletantizma in prav slabega okusa."

ŠENTVID PRI STIČNI — V počastitev 20-letnice obstoja in delovanja Slovenskega okteta je 25. julija začel prvi šentviški kulturni teden, ki je trajal do 9. avgusta. Šentvid pri Stični so določili zato, ker je imel Slovenski oktet pred 20 leti v tem kraju svoj prvi koncert. Med kulturnim tednom so bile razne prireditve in so nastopali razni pevski zbori. V okviru tedna je bil 29. julija tudi večer opernih arij prvakov ljubljanske opere, med katerimi so nastopili Vilma Bukovčeva, Rajko Koritnik in Ladko Korošec.

MORAVČE — Novo, 9 kilometrov dolgo cesto od Želodnika do Moravč, so slovesno odprli 26. julija. Slovesnost je bila najprej v Krtini, odkoder se je kolona okrog tisoč avtomobilov odpeljala v Moravče. Po krajšem programu je predsednik občinske skupščine priredil za goste sprejem v tamkajšnji osnovni šoli, ki nosi ime Jurija Vege.

POSTOJNA — Čeprav je letošnja sezona v nekaterih obmorskih krajih po informacijah še bolj pičla, so v Postonjski jami do 25. julija presegli lanski rezultat v tem obdobju. Letos si je jamo ogledalo že več kot 311.000 obiskovalcev. Samo v 25 dneh meseca julija so jih našteli 103.000.

UMRLI SO:

V Ljubljani: p. Metod Valjavec OFM, katehet, zlatomašnik; Marija Kos roj. Božič; Marija Gale roj. Zupančič (73); Stanko Povž, računov. v p.; Marija Kette (85); Alojzij Tome, katehet v p.; Alojzij Grebenc, 86, up.; Jože Kušar, torbarski m. v p.; Alojz Abram; Anton Rojina (75), up.; Ana Rakušček roj. Vovk; Matija Šuklje, odvetnik, Alojz Kastelic, up.; Ciril Trošt, up.; Anica Pučnik roj. Fock; Blaž Pritekelj (82), up. slov. nar. gl.; Jožefa Drenovec, up.; dr. Jakob Konda (90), preds. vrh. sodišča v p.; Olga Kazafura roj. Kumar, učit.; Fanny S. Copeland (98), bivša lektorica angleščine na ljubljanski univerzi.

V Mariboru: Genovefa Selzer (70), up., Irma Kolar, up., Franc Družovec (70), up.; Daniel Reis (52), Alojz Meglič (66), up.

V raznih krajih: Herta Miglič roj. Cailiger, Trbovlje; Martin Krlikar, up., Vače; Frančiška Šuštar roj. Lampret (83), Polje; Florja Zuban, up., Barkovlje, Franc Weit (72), šol. upr, v p., Murska Sobota; Franc Rosina (77), pek. m. v p., Dobova; Mihael Poličar, miz. m., Kranj; Franc Bregar (61), Mengeš; Pavel Car, trg. in gost. v p., Metlika; Janez Verbič, up., Podgorica; Justina Kitz, Polje; Ignac Kramar (73), Orehovica; Jožica Lavrič, uč. v p., Novo mesto; Franc Zabrezovnik, Olševek; Valerija Košir, Mirna peč; Franc Babnik, Bizovik; Marija Švara roj. Petrič (73), Novo mesto; Ivan Gerbec, up., Ig pri Ljubljani; Mirko Batagelj, Gojače pri Černičah; Franc Pavlič, up., Visoko; Vinko Vidmar (69), Domžale; Nežka Skušek, Novo mesto; Matevž Sporin, Šmartno ob Dreti; Jože Pustoslemšek, Trbovlje; Anton Kos, trgovec, Radeče; Ivana Detela roj. Mulej, Škofja Loka.

POIZVEDBA

Ga. Otilija Kranjčan roj. Rauter išče svojega očeta Franceta Rauterja, ki je pred leti živel na Maipú v predmestju Buenos Airesa. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči na naslov: Otilija Kranjčan, Spodnja Ščavnica 38, Gornja Radgona, Slovenija.

SLOVENCI V ARGENTINI

LUDVIK KRŽIČ — 85-letnik

Eden izmed očakov slovenske emigracije v Argentini — **g. Ludvik Kržič** — obhaja svojo 85 letnico. Ni pa naš slavljenec n a p o l n i l svojega življenja samo z visokim številom let, ampak tudi z bogatim in uspešnim delom za svojo loško dolino in za vse številne slovenske organizacije in ustanove, v katerih je deloval in še deluje. Rastel je v dobi, ko je dr. Janez E. Krek postavljal temelje slovenskemu prosvetnemu in političnemu delu. Še mlad se je pridružil četi delavcev, ki je tedaj orala ledino na področju javnega dela.

G. Kržič je bil rojen 18. avgusta 1885. leta v Nadlesku pri Ložu. V njem je že kot mlademu fantu gorela želja po napredku in samostojnem udejstvovanju. Ni hotel biti nikomur za hlapca. Zato je že s 17 leti odšel v Severno Ameriko, kjer je ostal tri leta. Vrnil se je domov, pa kmalu zopet odšel čez morje z željo, da si bo tam zaslužil toliko, da se bo s tem lahko doma postavil na gospodarsko trdne lastne noge. Ne bomo opisovali tega, koliko je tudi v Ameriki dobrega napravil za slovensko stvar skupaj s takratnimi pionirji slovenskega izseljenstva. Ko se je z drugega potovanja v Ameriko vrnil domov, si je lepo uredil domačijo, odprl trgovino in gostilno in se takoj začel zanimati za javno življenje. Kmalu se je tudi poročil.

Nekaj let nato je izbruhnila prva svetovna vojna. Poklican je bil k vojakom, doma pa je moral pustiti ženo s tremi malimi otroki. Po končani vojni se je srečno vrnil domov in se zlasti posvetil gospodarskemu in političnemu delovanju. Politično se je priključil Slovenski ljudski stranki, v kateri je imel različne funkcije in je še danes član njenega Zbora zaupnikov. Posledice njegovega javnega dela so se kmalu opazile. Vsa loška dolina je zadihala novo življenje. Ni čudno, da so ga ljudje leta 1922 izvolili za župana in je županoval celih 17 let. Malo je primerov v slovenski politični zgodovini, da bi nekdo toliko časa ostal župan. Celo knjigo bi lahko napisali, kaj je bilo v tem času storjenega za loško dolino. Naš jubilant je ustanovil ali pomagal ustanovitvi raznih prosvetnih in mladinskih organizacij, vrste zadrug (Vodna zadruga, Posojilnica i.dr.), ki jih je večinoma sam vodil. Bil je tudi načelnik cestnega odbora.

Ko se je v začetku druge svetovne vojne pojavila Osvobodilna fronta, je takoj spoznal, da tiči za njo komunizem, ki hoče vojno in okupacijo izrabiti za komunistično revolucijo. Zaradi svojega odločnega protikomunističnega prepričanja in delovanja je bil trn v peti komunistom. V neprestani nevarnosti za svoje življenje je moral l. 1943 zapustiti svoj dom in se umakniti na Rakek. Komunisti pa so mu tedaj doma ubili starejšega sina, izropali domačijo in izgnali domače. Kržič je nato odšel v Ljubljano, kjer je bil do konca vojne, nato pa je odšel z mlajšim sinom Tonetom in hčerko Ivanko na Koroško. Sin je bil skupaj z domobranci vrnjen in je doživel usodo ostalih domobrancev. Sam se je nato s hčerko umaknil v Italijo, kamor je leta 1947 prišla tudi žena in so nato vsi trije odšli v Argentino. Leta 1954 je prišel za njim vnuk Milan in hčerka Julka. V domovini pa so ostale štiri hčerke s svojimi družinami.

V Argentini je moral naš slavljenec sprva težko delati, sedaj pa dela samo še doma na svojem vrtu v Palomarju, kjer živi skupaj s svojo ženo in hčerko Julko ter vnukom Milanom in njegovo ženo Marijo. V veliko veselje so mu številni vnuki in vnukinje — otroci hčerke Ivanke, poročene z g. Francem Zorkom, predsednikom Sl. doma v San Martinu.

Vsi prijatelji in znanci g. Kržiču iskreno čestitamo k visokemu jubileju želeč mu božjega blagoslova. Tem čestitkam se pridružuje tudi Svobodna Slovenija, katere zvest naročnik je od vsega začetka.

NOVI PROSTORI PRAVNE PISARNE SLOVENSKEGA ODVETNIKA

Pravna pisarna, ki jo vodi dr. Franc Knavs, se je preselila v nove in ugodnejše prostore v ulici Tucumán 1455, p. 9, of. "E" (dve kvadri od prejšnje). V pritličju je na razpolago garaža za parkiranje.

Kot dosedaj odvetniška pisarna rešuje vprašanja vsakovrstnih pravnih zadev (tudi notarske in za nepremičnine), posebno pa še trgovske (takoimenovana asesoría jurídica de empresas) in pa delavske in pokojninske, predmet, katerega dr. Knavs poučuje na pravni fakulteti buenosaireške univerze.

GA. TONI KORITNIK — 70-letnica

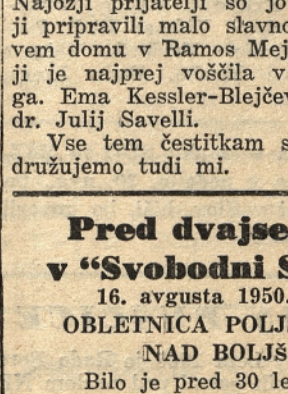

Rojena je bila 10 avgusta 1900 v Orešjem na Bizeljskem. Njeno življenje je bilo prej trdo kot lagodno, a s svojim vedrim značajem in izredno pridnostjo je premagala vse težave. Zgodaj se je izučila v trgovini in se tako osamosvojila.

Poročila se je z g. Albinom Koritnikom. V zakonu se jima je rodil sin Marijan, ki je bil nadarjen slikar. Njegova najbolj znana dela so kopije Brezjanske Marije Pomagaj, katerih ena visi v Lujanski baziliki, druga pa v kapeli Rožmanovega zavoda v Adrogueju. Ker sta se med okupacijo mož in sin uprla komunistični revoluciji, sta morala l. 1945 zapustiti domovino, komunisti pa so se maščevali nad gospo in jo imeli dalj časa zaprto v Begunjah. Ko se ji je pozneje posrečilo zapustiti domovino, se je zopet združila srečna družina v Bologni, kjer je študiral sin Marijan na slikarski akademiji. Leta 1948 je družina emigrirala v Argentino in skupno prenašala vse težave begunskega življenja. Kmalu pa so gospo zadeli še hujši udarci. Najprej ji je umrl sin Marijan in kmalu za njim še mož Albin. Ostala je sama v tujini, a udarci jo niso strli. Z velikim pogumom, z iznajdljivo in neutrudljivo dejavnostjo, predvsem pa z močnim zaupanje v božjo pomoč, je prenesla vse.

Vedno pa najde še toliko časa, da se udejstvuje v slovenski skupnosti in pomaga povsod, kjer je njena pomoč potrebna. Sredi mladostne delavnosti je učakala svojo sedemdesetletnico. Najožji prijatelji so jo presenetili in ji pripravili malo slavnost v Slomškovem domu v Ramos Mejiji, med katero ji je najprej voščila v vezani besedi ga. Ema Kessler-Blejčeva, nato pa g. dr. Julij Savelli.

Vse tem čestitkam se iskreno pridružujemo tudi mi.

Vsak teden ena

TROJNO GORJE

Simon Jenko

Gorje, kdor nima doma,
kdor ni nikjer sam svoj gospod;
naj križem svet preroma,
saj vendar tujec je povsod.

Gorje, kdor se useda
za tujo mizo žive dni;
vsak grižljaj mu preseda,
požirek vsak mu zagreni.

Slovenci v Argentini poromali v Lourdes

Preteklo nedeljo, 16. avgusta smo Slovenci v Argentini poromali k lurški Mariji, ki ima svoje svetišče v kraju Santos Lugares na področju Velikega Buenos Airesa. To romanje ima lepo tradicijo, saj so ga vpeljali že pred leti Slovenci, ki so prišli v Argentino pred prvo svetovno vojno.

Letošnjega romanja se je udeležilo mnogo rojakov. Nad 1500 se jih je prišlo zahvalit in priporočit nebeški Materi. Bilo je tudi lepo število narodnih noš. Že kmalu popoldan so se prvi začeli zbirati na prostranem dvorišču pred lurško votlino. Tam se je ob pol štirih pričela molitev rožnega venca in pete litanije Matere božje, medtem ko se je razvila iz prostora pred votlino v zgornjo cerkev procesija.

Tu je bila nato sveta maša, ki jo je daroval direktor slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, msgr. Anton Orehar. V pridigi je poudaril, da sta nas „skrb in zaupanje pripeljali k Materi božji v Lurd. Temne ure preživlja danes Cerkev, Argentina, naša skupnost in naše družine," je trdil, in nadaljeval, „a po besedah psalmista: Pred Bogom izlijte, kar vam je v srcu. On vam je Varuh." Nato je analiziral probleme, ki jih danes opazimo v Cerkvi, v deželi, kjer živimo, in med nami ter dejal: „Po besedah današnje liturgije, ki vabi k modrosti, iščimo resnico, dajmo se poučiti, ker sami vsega ne vemo, in bodimo po besedah svetega Pavla pametni, ker dnevi so hudi. Ne ponašajmo se s svojo modrostjo, ki včasih ‚rodi razbrzdanost'."

Med sveto mašo so zbrani rojaki sodelovali z molitvijo in cerkvenim petjem. Z mogočno pesmijo „Marija, skoz' življenje" so se nato bolj veseli in potolaženi razšli na svoje domove.

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

16. avgusta 1950. — št. 33

OBLETNICA POLJSKE ZMAGE NAD BOLJŠEVIKI

Bilo je pred 30 leti, dne 15. avgusta, ko so poljske oborožene sile pod vodstvom maršala Pilsudskega v bitki pred Varšavo ustavile in porazile sovjetsko vojsko, ki je čez truplo Poljske skušala prodreti proti zapadu in že tedaj izvesti komunistično revolucijo v Evropi...

Tri dni je trajala silovita bitka in dne 18. avgusta se je zmaga naklonila na stran poljskega orožja... 21. marca 1921 je bil nato v Rigi podpisan mir, ki je potegnil mejo med sovjeti in baltskimi državami ter Poljsko; ta meja je ostala potem nespremenjena do izbruha druge svetovne vojne.

Poljska zmaga, zmaga enega samega naroda proti komunistični ogromni premoči, je prešla kot eno najslavnejših dejanj junaštva v svetovno zgodovino. Rdeča vojska je leta 1920 krenila na pohod proti Evropi in mala vojska jo je ustavila; danes se rdeča vojska spet pripravlja na pohod, toda ako bodo evropski narodi sledili odločnosti in junaštvu poljske vojske, tedaj bo ta rdeči val tudi tokrat ustavljen.

Seveda je položaj danes precej drugačen in to zaradi zgrešene politike zahodnih zaveznikov v Teheranu in Jalti,

Zaradi tedanjih napak teče sedaj kri zavezniških vojakov na Koreji in se pripravljajo novi sovjetski napadi na svobodo sveta. Ako se svet pravočasno zave nujnosti pravega odpora proti komunistom, tedaj bo lahko prav tako zmagovita, kakor je bila zmagovita majhna poljska vojska v letu 1921...

Miss Fany S. Copeland je umrla v Ljubljani v 98. letu starosti

Kdor je živel med obema vojnama v Ljubljani, je gotovo vsaj po videzu poznal zanimivo ženo, sloke postave, sivih las, hitrih korakov. Bila je ali sama, ali v družbi slovenskih gornikov ali književnikov. To je bila Miss Copeland, lektorica angleškega jezika na filozofski fakulteti ljubljanske univerze. S Slovenijo in Slovenci je bila tako povezana kakor noben tujec doslej; njen življenjepis pa je tako svojevrsten in zanimiv, da ga objavljamo obširneje po podatkih, ki jih je v Ljubljani zbral prof Tine Orel.

Rodila se je 27. septembra l. 1872 v Birru na škotskem. Oče Ralph je bil ugleden astronom, alpinist in popotnik. Dobro je poznal Cordillere, bil je na Čimborasu, Catopaksi in drugod. Očetovi predniki so imeli znamenite tovarne porcelana, eden od prednikov po očetu se je udeležil ekspedicije na Severni tečaj 1896/97. Neki grič na severnem tečaju nosi ime Cap Copeland. Materin oče je bil znamenit lingvist, strokovnjak za sanskrt. Po materini strani gre korenina do velikega filozofa Spinoze in do himalajca Toma Longstaffa, ki je zapisal:

„Julijci, cilj mojega hrepenenja... tam se potopiš v blodnjak, uideš samemu sebi."

Iz Birra se je družina preselila v Dublin. Nato je Copelandova v Londonu in Berlinu študirala filologijo, petje in klavir. V Londonu je l. 1898 priredila svoj prvi javni pevski nastop s sestro Agnes, violinistko. Na glasbeni akademiji je spoznala svojega bodočega soproga, komponista in dirigenta Barkwortha. Z njim je imela tri otroke in se zaradi materinstva od glasbe usmerila v publicistiko. Kot publicistka je prišla l. 1918 k nam, postala prevajalka na mirovnih pogajanjih pri jugoslovanski delegaciji v Parizu. Dr. Drago Marušič in dr. Leonid Pitamic sta ji ponudila lektorstvo za angleški jezik na univerzi v Ljubljani. To službo je nastopila l. 1921. Poleg tega je nadaljevala propagandno delo za Jugoslavijo in kot dobra publicistka v najbolj vplivnih angleških listih zavračala italijansko in avstrijsko protijugoslovansko propagando. Pisala je v listih: Manchester Guardian, Times, Observer, Scotsman, Daily Miror, The Grafic i. dr., sodelovala z R. W. Setonom Watsonom v Slavonic Rewiew, s Pricem v „Eastern Europe" in z dr. Hermannom Wendlom. čigar delo „Aus den südslawischen Risorgimento" je prevedla na angleščino. Bila je sodelavka prof. Ch. Sarolea, enako znanega Angležem kot Francizim. Bil je univ. prof. na edinburški univerzi, osebni prijatelj T. G. Masaryka.

Med vojnama je vsa leta zalagala angleški tisk o Jugoslaviji in spodbujala ustanavljanje angleških klubov ter v njih predavala in učila. Na ljubljanski univerzi je učila angleščino 20 let.

Kmalu po prihodu v Slovenijo je spoznala naše najboljše alpiniste. Planine je v svoji škotski domovini vzljubila še kot otrok.

Bila je članica TK Skala in v družbi skalašev preplezala celo vrsto smeri in obiskala skoraj vse naše vrhove. Bila pa je tudi v Prokletijah, v gorah Črne gore, Dalmacije, Hrvatskega Primorja.

Leta 1931 je z lastnimi sredstvi izdala lepo, reprezentativno knjigo „The Beautiful Mountains (of Slovenia)" (Tiskarna The Mercury Press LD, Chelmsford-England). Knjiga je imela podnaslov: The Yugoslav Alps. Knjiga je polna navdušenja za naše gore in ljudi in je prišla v roke premnogim pomebnim osebnostim tridesetih let po vsej Evropi. Pisala je tudi v beograjski „South Slaw Herald" in mnogo v PV (o angl. in amer. gorah, literarne reportaže), med drugim je leta 1935 priobčila opis vzpona v severni steni Ponce pod naslovom „Višinsko zdravljenje v Martuljku". Pridobila je za obisk naših gora ugledne člane znanstvenike „The le Play Scietv" v Londonu, ki so od l. 1930 do 1941 v večjih skupinah obiskovali slovenske in jugoslovanske gore. Iz teh obiskov je l. 1933 nastala knjiga „Slovene Studies" v redakciji dr. L. Dudlev Stampa. Govorila je Angležem o Gor. Savinjski dolini, o Veliki planini itd.

Leplevevec je bil tudi himalajec George Ingle Finch, ki je leta 1922 dosegel na Everestu višino 8320 m in o tem po zaslugi F. Copeland predaval tudi v Ljubljani in Mariboru leta 1929. Ta Finch je tedaj dejal: „Everest je ogromen kup, grd kup kamenja, vaši Julijci so pa biser..."

F. Copelandova je z M. M. Debelakovo izdala angleški vodič po naših gorah „A short guide to the Slovene Alps" (Kleinmayr—Bamberg v Ljubljani) ter Debelakovi ugladila pot v angleški alpinistični svet in „Alpine Journal".

Uveljavila se je tudi kot prevajalka našega leposlovja. Najbolj je bila vesela svojega prevoda novele Cirila Kosmača „Pomladni dan", prevedla je Vl. Levstika „Gadje gnezdo", izdala pa je tudi lastne pesmi „Poems", večji del posvečene naravi.

Na Triglavu je bila vsaj 40krat.

Leta 1958 je ameriška revija Appalachia (Boston) prinesla novico o njenem rekordu: 86 let stara je v 14 urah prišla na Triglav.

Med vojno so jo Italijani internirali v Bibbieni blizu Firenc. Tu je ostala do leta 1953, ko jo je hrepenenje po Sloveniji vzdignilo na pot, čeprav so jo v Bibbieni ljudje imeli radi. V PV je objavila pesem: „Nostalgia alpina", posvečeno našim goram. Napisala jo je v Bibbieni in se konča:

„O visoke, svete gore, mojemu srcu take drage!"

Oskrbnik Andrejko iz Stahovice ji je v Italijo pošiljal prst z Velike planine in planinsko cvetje. Bila je tolikokrat gost na smučiščih nad Malo in Veliko planino. Zadnjih 15 let je živela v Slonu, v sobi 337. Izpolnila se ji je želja, da je bila pokopana v deželi, ki jo je vzljubila ko doslej noben tujec, v vznožju Julijcev, na pokopališču v Dovjem.

Mladinski športni dnevi

Preteklo nedeljo so se odigrala tri igre v nogometnem turnirju, ki je trenutno edina panoga v teku pri letošnjih mladinskih športnih dneh. Rezultati tudi to pot niso šli po postavljeni logiki, razen v primeru Morón—Ramos Mejía. V igranju se opaža, da razen Lanusa nobena ekipa nima resnega treninga za seboj. Mnogo navdušenja (ki rešuje turnir), mnogo dobre volje in celo športnega duha, a bolj malo tehnike in izigranosti. Tudi kategorični rezultati kažejo na neenako razmerje med ekipami. A to je po stranska stvar. Igra se lahko iz leta v leto boljša, če je športni duh na mestu. Letos doslej ni bilo hujših neprilik zaradi tega. Upajmo, da bo tako do konca.

Kar se tiče rezultatov, si jih oglejmo podrobno:

Najprej sta igrala **Morón : Ramos Mejía.** Moštvo iz Ramos Mejíe ni prišlo popolno, in to je odločilno vplivalo na rezultat 7:2. Ekipe so bile sledeče: Mežnar Tone, Mežnar Janez, Batagelj Gregor, Golob Polde, Tominc Jože, Poglajen Lojze, Klemenčič Jože Klemenčič Janko (Horvat Jože), Kopač Ludvik, Dejak Marko, Kopač Marijan. — **Ramos Mejía:** Telič Marijan, Kogovšek Ivan, Hrovat Marijan, Babnik Stane, Babnik Franci, Babnik Janez, Pergar Janez, Zupan Heri, Janežič Ciril. —

Gole so zabili za **Morón:** Poglajen Lójze 2, Klemenčič Jože, Kopač Marijan, Kopač Ludvik, Tominc Jože; za **Ramos Mejío** pa: Mežnar Janez (autogol), Babnik Stane.

V drugi igri sta se pomerila Slovenska vas in San Martín. Rezultat je bil za prve 6:1. Lanuščani so pokazali lepo igro, zlasti precej efektivno in so gotovo najresnejši kandidat za pokal v nogometu. Moštva pa so bila sledeča. **Slovenska vas:** Berčič Janez, Grohar Jule, Goljevšček Marjan, Keržič Mitja, Barle Tine, Rozina Bogo, Goljevšček Pavle, Kalan Marjan - (Rozina Boris), Kalan Nejko, Grohar Pavle, Rot Peter - (Jan Ciril). **San Martín:** Vasle Mirko - (Berčič Janez), Dimnik Pavle, Bohanec Franci, Šabec Tone - (Učakar Marjan), Dimnik Janez, Gabrenja Tomaž, Možina Pavle, Ziherl Peter, Marolt Andrej, Leber Rudi.

Gole so zabili za **Lanús:** Kalan Marjan, Grohar Pavle, Keržič Mitja, Goljevšček Pavle, Grohar Pavle (2); za **San Martín:** Možina Pavle.

Končno so igrali še Sanjuščani z Adrogué-Berazategui. Zmagal je San Justo 6:1. Ekipa iz obeh sorodnih odsekov Adroguéja in Berazateguija je še mlada in zato nadomešča svoje majhne možnosti z velikim navdušenjem. Zato zasluži vse priznanje. Moštvo iz San Justa pa ima seveda za seboj že mnogo iger in je med kandidati za prva mesta. Moštva pa so bila sledeča. **San Justo:** Obriskal Viktor, Urbanija Janez, Ristič Adolf, Obriskal Tone, Draksler Franci, Tomaževič Lavrenc, Kovač J. Radoš J., Draksler T., Poberšnik M., Maček Jože, Martinčič, Belič J., Smrdel P. **Adrogué/Berazategui:** Vasle Janez, Kinkel Friderik, Štrubelj Franci, Urbančič Franci, Vidmar Rudi. Habič Marjan, Štrbenc Friderik, Vidmar Andrej, Zupanc Marko, Rode Janez, Grohar Marjan.

Gole so zabili za **San Justo:** Poberšnik Marjan (2), Draksler Tone, Kovač Tone, Tomaževič Lovrenc, Urbanija Janez; za **Adrogué-Berazategui:** Zupanc Marko.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Zedinjena Slovenija bo zaključila leto proslav 25. obletnice domobranske tragedije s koncertom združenih pevskih zborov.

Za sodelovanje ste vabljeni vsi, ki imate veselje in dar za petje. Še posebej pa je vabljena mladina, in sicer dekleta od 15. leta dalje ter fantje z izpolnjenim 17 letom.

Pridružite se vajam krajevnih pevskih zborov!

Medorganizacijski svet bo 21. avgusta ob 20 v prostorih ZS.

Seja voditeljskega sveta šolskega odseka ZS bo v sredo, 26. avgusta, ob 19.30 v Slovenski hiši. Vabljeno vse učiteljstvo.

OBVESTILA

SOBOTA, 22. avgusta 1970:

Na V. kulturnem večeru SKA ob 20 v gornji dvorani Slov. hiše bo predaval g. Jože Vombergar o najosnovnejših jezikovnih pegah v našem izseljenskem pisanju.

SKAD prireja družabni večer v Našem domu v San Justo.

NEDELJA, 23. avgusta 1970:

V Carapachayu Mladinski dan.

V Našem domu v San Justu Otroški dan.

V Slomškovem domu družinska nedelja.

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi koline, ki bodo v prodaji za dom od 10.30 delje. Opoldne na razpolago kosilo.

PETEK, 28. avgusta 1970:

V **Slovenski hiši** ob 16,30 sestanek Zveze žena. Predava dr. Berce o temi „Zdravi otroci".

SOBOTA, 29. avgusta 1970:

V Slovenski hiši ob 20 večerja v zahvalo našim dušnim pastirjem.

SOBOTA, 5. septembra 1970:

V Domu v Carapachayu ob 8 zvečer predavanje g. Smersuja o Svetovnem političnem položaju ter o političnih razmerah med Slovenci doma in v tujini.

NEDELJA, 6. septembra 1970:

DSPB in Konzorcij Vestnika vabita k sv. maši za generala Rupnika in njegove sodelavce ob 9.30 v kapeli Slovenske hiše.

SOBOTA, 12. septembra 1970:

V Domu v San Martinu ob 20 taboriščna večerja.

NEDELJA, 13. septembra 1970:

Proslava obletnice Slomškovega doma.

Na zveznem sestanku SDO in SFZ, ki bo izjemoma v **nedeljo, 30. avg.,** po mladinski maši v Slov. hiši, bo govoril **prof. Tine Vivod.**

Dr. Tone Žužek
ADVOKAT
Uraduje od 17.30 do 19.30 ure.
Ponedeljek, sredo, petek.
Lavalle 2331, p. 5, of. 10
T. E. 47-4852

Slomškov dom
Nedelja, 23. avgusta
DRUŽINSKA NEDELJA
- Sv. maša ob 9. uri
- Predavanje prof. Slavka Zupana o virih veselja in zdravja
- Razgovor in skupno kosilo

ODVETNIK
Dr. FRANC KNAVS
sporoča vsem rojakom, da je preselil odvetniško pisarno na
TUCUMAN 1455,
piso 9, oficina "E", Capital
T. E. 45-0320
Uradne ure vsak dan od 17—20
Po dogovoru tudi izven tega urnika

V. MLADINSKI DAN
v Carapachayu
23. avgusta
Spored:
9,00 pričetek odbojke
11,15 dviganje zastav
11,30 sveta maša
12,30 kosilo
14,30 nadaljevanje odbojke
17,00 razdelitev pokalov
pozdrav predsednikov
18,00 prosta zabava
Igra *"Planika"*

Slovenski dom
v San Martinu
vabi vse rojake na bogato
TABORIŠČNO VEČERJO
ki bo v **soboto, 12. septembra,** ob 20 v domu.
Prijavite se pri odbornikih do do 7. septembra (5 novih pesov).

PRISPEVAJTE V TISKOVNI SKLAD SVOB. SLOVENIJE!

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL CASCANTE
Escribano Público
Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

UNIV. PROF.
DR. JUAN BLAZNIK
specialist za ortopedijo in travmatologijo
Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20
C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed.
Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855

PORAVNAJTE NAROČNINO!

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Correo Argentino Central (B)
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 996.221

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1970: za Argentino $ 2.900.— Pri pošiljanju po pošti $ 3.000.—; ZDA in Kanada 13 USA dolarjev; za Evropo pa 15 USA dolarjev za pošiljanje z avionsko pošto. — Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol.
Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7218

Slovensko katoliško akademsko društvo
bo ob 15-letnici obstoja priredilo
COCKTAIL ● AVDIOVIZUAL ● DRUŽABNOST
22. avgusta ob 20 v Našem domu v San Justu
Vabljeni člani in prijatelji

Naš dom **San Justo**
OTROŠKI DAN
pripravlja šola „Franceta Balantiča"
Na sporedu: uvodna misel, otroški prizorčki s petjem, obdaritev otrok in srečolov.
Nedelja, 23. avgusta, ob 16 Lepo vabljeni!

San Justo **6. septembra**
MLADINSKI DAN
Vabljeni!

SLOVENSKA HRANILNICA z. z o. z.
Bartolomé Mitre 97 Ramos Mejía
T. E. 658-6574
O zadnjih spremembah v delovnopravni zakonodaji
bo govoril g. dr. Savelli 22. avgusta ob 20.30 v hranilničnih prostorih.
Vljudno vabljeni!

OSTI IN PUŠČICE

Leta 1965 je Rado Bordon, znan slovenski humorist, zbirko zabavljivih pesmi pod naslom NES(P)ODOBNE BASNI. Iz nje danes objavljamo nekaj teh basni kot vzorec tenkega humorja. Rado Bordon se redno ne ukvarja s književnim delom, temveč si kot pravnik služi kruh. Naj bravci presodijo vrednost tega „pesnika-humorista-diletanta".

SODOBEN RECEPT

Vonjava lirika je preživela.
Robato pesem rajši Kranjcem kuhali!
Le takšno bodo z dopadénjem čuli
In daleč po deželi bo slovela.

Méd verzi kdaj zakolni in zatuli!
Slovencem se bo kri ob tem razvnela;
Ljubezen njih te bo odela,
Obilno bodo s hvalo te obsuli.

Veličaj bratce, svoje recenzente.
Enak boš njim za vzor med literati!
Ne pusti zaglušiti si trobente!

Cefraj vse drugo, mahni tudi s [illegible]!
Ej, brž boš zasijal, in z vencem [illegible]
Mordá prejel Prešernovo nagrado.

ZASLUŽNI ČLAN

Sešle so se nekoč tri komisije,
da umetnjake bi prerešetale
in po premisleku svoj predlog dale,
kdo naj bo novi član akademije.

Imele so izdelana merila
(kriterije kot se učeno pravi):
predvsem pa naj po pameti bi zdravi
in vésti odločitev se glasila.

Medtem potekala so dolga leta,
seznamov so na kupe že opleli:
vendar, da ne bi se morda ušteli,
bila ni končna sodba še sprejeta.

Nazadnje so se vse tri komisije
na zadnji, množični posvet sestale,
in kandidata skupaj so izbrale,
ki bi bil vreden član akademije.

S huronskim ploskanjem so odložitev
pozdravili nesmrtniki izbrani;
nato še v govorici je svečani
predsedujoči dal utemeljitev:

„Možak, ki zdaj mu dajemo priznanje,
slovi po delih daleč za mejami;
še mnogo let ustvarja naj med nami
ter čast in spoštovanje naše žanje!"

Tedaj nekdo, ki trla ga je zloba
in se na zboru znašel je slučajno,
je silil: „Prav, da je dobil kolajno!
A včeraj smo spremili ga do groba..."

*

Dokler živiš, te malokdo priznava;
ko mrtev si, zavpijejo ti: Slava!

RO(PO)TACIJA

Odkrili so nekoč princip rotacije
(po dolgi dobi znanstvenega dela);
živalska srenja je bila vesela
in priredila je takoj ovacije:

„O, hvala vam! Zdaj bomo se znebili
vsegá, kar je napredek zadržalo.
Zakaj veljavo naj ima budalo?
Le umneži bi pamet nam solili!"

Mar je v življenju obveljalo,
kar so sklenili?
Predolgo že so na stoleh sedeli,
se zadki jim sedál trdnó prijeli;
kakó bi se presesti mogli?

Vendar pri mizici okrogli
so s stoli vred prostorčke zamenjali,
pri tem seveda divje ropotali.
Bilá je prav zares rotacija,
a hkrati divja ropotacija.

*

Če v istem naslonjaču obsediš,
prilagodita se mu rit in križ.
Nekdo je stresel predlog zanimiv:
mar ne bi mogel biti stol — vrtljiv?

MOJSTER

Ab uno disce omnes
Po delu mojster se pozna,
še danes davni rek velja.

Barjanci so livarsko peč zgradili,
vložili vanjo kup denarja;
nato so jim seveda dodelili
še mojstra — pravega pečarja.
Na kriplje so vsi strici ga hvalili,
mu nov obrat v upravo izročili.
(Ker vodstvo mu postalo je poklic,
mu vselej botroval je tudi stric).

Je mojster dolgo, spretno mojstroval,
dobiček zase noč in dan koval;
nazadnje so čez leta le odkrili,
kakó hudo so v mojstru se zmotili,
kako so premetenega sleparja
postavili za varuha denarja.
Močno se trop težakov je razburil,
a kaj ko mojster jo je že odkuril.

Na žalost se pogosto mi zazdi,
da takih mojstrov zmanjkalo še ni.

*

Porečete: In kje je zdaj puščica?
Zletela je visoko, najbrž — v strica.

PROBLEMI ZDRAVJA IN BOLEZNI PRI MLADINI
V nedeljo, 13. septembra bo v Slovenski hiši po sv. maši (ob 10.30) g. dr. Berce govoril o teh vprašanjih našim dijakinjam in dijakom, ki obiskujejo srednješolski tečaj ravnatelj Marka Bajuka.

DRUSTVO SLOVENSKIH PROTIKOMUNISTIČNIH BORCEV IN KONZORCIJ "VESTNIKA"
vabita vse protikomunistične borce, sploh vse rojake in zlasti še mladino k sv.maši zadušnici
ZA GENERALA LEONA RUPNIKA in njegove pomorjene sodelavce: dr. Lovra Hacina, Narteja Velikonjo in dr.
Sv. mašo bo v **nedeljo, 6. septembra** daroval direktor **msgr. Anton Orehar** v kapeli Slovenske hiše

GOSPODARSKI ODBOR SLOVENSKEGA DUŠNEGA PASTIRSTVA
Vas vabi ob prazniku sv. Janeza Vianneya, zavetnika dušnih pastirjev, na
V VEČERJO
v zahvalo vsem našim dušnim pastirjem.
Lepo vabljeni vsi rojaki!
Na programu:
govor g. Marka Kremžarja,
dekliški zbor iz Castelarja pod vodstvom ge. Anke Gaser,
oktet Ivana Cankarja pod vodstvom g. Jožeta Omahna.
pozdravi šol in organizacij.
V soboto, 29. avgusta 1970, ob 20 v Slovenski hiši
Prijave do 21. t. m. **$ 10.—**